

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

ДЯЧЕНКО ЮРІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ

УДК [785.161: 786.8]: 78.03 “19/20”

**ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВИЙ НАПРЯМ БАЯННО-АКОРДЕОННОГО
МИСТЕЦТВА ХХ-ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ:
КОМПОЗИТОРСЬКІ ТА ВИКОНАВСЬКІ ВИМІРИ**

Спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата мистецтвознавства

Харків – 2017

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського Міністерства культури України.

Науковий керівник:

кандидат мистецтвознавства, доцент
НІКОЛАЄВСЬКА Юлія Вікторівна,
Харківський національний університет
мистецтв імені І. П. Котляревського,
доцент кафедри інтерпретології та
аналізу музики

Офіційні опоненти:

доктор мистецтвознавства, професор,
народний артист України
ЄРГІЄВ Іван Дмитрович,
Одеська національна музична
академія імені А. В. Нежданової,
завідувач кафедри народних інструментів

кандидат мистецтвознавства
ПАЛІЙ Ірина Олегівна,
Харківський національний академічний
театр опери та балету імені М. Лисенка,
артист оркестру

Захист відбудеться «02» жовтня 2017 р. об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 64.871.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства у Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського за адресою: 61003, м. Харків, м. Конституції 11/13, ауд. 58.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського за адресою: 61003, м. Харків, м. Конституції 11/13.

Автореферат розісланий «01» вересня 2017 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат мистецтвознавства, доцент

Чернявська М. С.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку вітчизняної музично-виконавської практики баян та акордеон займають одну з провідних позицій. Знаковим явищем новітньої хвилі в розвитку баянно-акордеонного мистецтва є кристалізація естрадно-джазового напрямку у творчості композиторів. Його бурхливий розвиток привернув увагу відомих виконавців та композиторів ще на самому початку його впровадження.

Починаючи з другої половини ХХ ст., популярність естрадно-джазової музики серед виконавців і слухачів (через яскравість та доступність) відкрила нові обрії, створивши ґрунтовний плацдарм для композиторів; жанрово-стилістичні пошуки яких значною мірою відбилися на тенденціях розвитку світового баянно-акордеонного мистецтва. Цей напрям репрезентує творчість визначних митців: Р. Гальяно, В. Власова, В. Подгорного, В. Зубицького, А. Гайденка, В. Новікова, Є. Дербенка. Серед відомих сучасних виконавців музики естрадно-джазового напрямку слід відзначити: Р. Гальяно, Л. Бейера, М. Бергум'є, В. Перані, Ж. Гонцалеса, Д. Сусара (Франція), Я. Кобаясі (Японія), К. Бунгуріча (Австралія), М. д'Амарио, Р. Руджері, М. П'єтродаркі, П. Адрангу (Італія), М. Бріджа, Е. Гассера (Канада), К. Песатуро (США) І. Лабуру (Іспанія), Г. Масфілда (Нова Зеландія), Т. Лианга (Китай), Й. Штейна (Фінляндія), В. Мурзу, С. Грінченка, Б. Мирончука (Україна), О. Склярєва, Е. Аханова (Росія), а також колективи «Париж – Москва» (Франція-Росія), «Лабіринт», «Каданс», «Мурза», «Мозаїка», «3+2», «Vesela Vanda» (Україна). Новітній етап баянно-акордеонного мистецтва характеризується наявністю нових форм виконавської практики. Виконавці естрадно-джазової музики мають змогу представити свої програми як учасники багатьох міжнародних конкурсів. Категорії «variete» запроваджені в таких престижних конкурсах виконавців на баяні (акордеоні), як «*Citta di Castelfidardo*» (Італія), «*Internationaler Akkordeonwettbewerb Klingenthal*» (Німеччина), «*CIA Coupe Mondiale*», «*CMA Trophée Mondial De L'accordéon*». Поява електронних видів баяна (акордеона), широке впровадження їх у виконавстві, зумовило виникнення категорій для виконавців на цифрових інструментах у міжнародних мистецьких форумах, а саме: «*V-Accordion Festival*» (Італія), «*Coupe Mondiale*».

Естрадно-джазова музика для баяна (акордеона) є вагомим складовим світового мистецтва, тому важливим постає питання її наукового осмислення. У сучасній баянології вивчаються такі окремі питання, пов'язані з естрадно-джазовим напрямком: специфіка композиторської творчості естрадної направленості (Г. Докторський, Р. Флінн, К. Вагнер); виконавський процес естрадного та джазового баянно-акордеонного мистецтва (М. Імханицький, М. Булда, М. Черепанін); стилістика сучасної української естрадно-джазової музики (А. Сташевський); естрадне виконавство як феномен музичної творчості,

характеристика естрадних жанрів (О. Немцева, О. Спешилова); жанрові пріоритети естрадної та естрадно-джазової музики (А. Сташевський, С. Пташенко). Національний аспект естрадно-джазової музики визначено в дослідженнях М. Булди (український), О. Немцевої (білоруський), О. Спешилової (російський), В. Пухновського (польський), Р. Марча (американський). Проте в існуючих дослідженнях системний аналіз світового естрадно-джазового напрямку баянно-акордеонного мистецтва не представлено в повному обсязі.

Отже, актуальність теми дослідження зумовлена:

- доцільністю наукової розробки періодизації та вивчення специфіки естрадно-джазового напрямку як окремого мистецького явища на системній основі;
- активізацією композиторської творчості та появою нових творів естрадно-джазової стилістики в баянно-акордеонному мистецтві Новітнього часу;
- інтенсифікацією баянно-акордеонного естрадно-джазового виконавства в умовах мистецької практики ХХІ ст.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана на кафедрі інтерпретології та аналізу музики згідно з планом науково-дослідницької роботи Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. Її зміст відповідає комплексній темі «Когнітивні моделі виконавського музикознавства» перспективного тематичного плану кафедри інтерпретології та аналізу музики ХНУМ ім. І. П. Котляревського на 2012 – 2017 роки (протокол №3 від 28.08.2012 р.). Тему дисертації затверджено (протокол № 3 від 30.10.2014 р.) та уточнено (протокол № 10 від 25.05.2017 р.) на засіданні Вченої ради ХНУМ імені І. П. Котляревського.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні світового естрадно-джазового напрямку баянно-акордеонного мистецтва ХХ – початку ХХІ століть як цілісного явища композиторської та виконавської творчості.

Означена мета дослідження передбачає вирішення наступних **завдань**:

- окреслити основні наукові дискурси щодо вивчення баянно-акордеонного мистецтва останньої третини ХХ – початку ХХІ століть;
- надати характеристику основним стильовим тенденціям сучасного виконавського процесу та визначити місце творів естрадно-джазового напрямку;
- розробити періодизацію світового естрадно-джазового мистецтва;
- запропонувати низку дефініцій, пов'язаних з теорією «естрадно-джазового напрямку»;
- виявити рівні втілення естрадно-джазової стилістики у творах композиторів для баяну та акордеону другої половини ХХ – початку ХХІ століть;
- здійснити жанрово-стильовий та виконавський аналіз баянно-акордеонних творів естрадно-джазової стилістики світового мистецтва;

- визначити роль українських композиторів та виконавців у розвитку естрадно-джазового напрямку;
- окреслити роль творів естрадно-джазового напрямку в сучасній виконавській практиці.

Об'єктом дослідження є баянно-акордеонне мистецтво ХХ – початку ХХІ століть, **предметом** – естрадно-джазовий напрям баянно-акордеонного мистецтва як цілісне явище в єдності композиторського та виконавського вимірів.

Матеріалом дослідження слугує творча спадщина композиторів у сфері баянно-акордеонного естрадно-джазового напрямку: твори А. Білошицького, А. Ван Дамма, В. Власова, Р. Вюртнера, А. Гайденка, В. Грідіна, Г. Дейро, Є. Дербенка, В. Зубицького, Ф. Марокко, Б. Мирончука, В. Новікова, Я. Олексіва, В. Подгорного, А. П'яцолли, А. Сташевського, А. Фоссена; аудіо- та відеозаписи виступів провідних солістів та ансамблів: Е. Аханова, А. Ван Дамма, Р. Гальяно, Г. Дейро, В. Зубицького, Ф. Марокко, Б. Мирончука, В. Мурзи, В. Подгорного, А. П'яцолли, О. Склярва, дуету «Каданс», квартетів «Лабіринт», «Мурза», «Vesela Vanda», квінтету «Мозаїка», «3+2».

Методи дослідження. Методологічною основою вивчення даної проблематики слугує комплекс фундаментальних загальнонаукових методів пізнання, а також спеціальних музикознавчих методів дослідження:

- *історіографічний* – на основі вивчення існуючого наукового досвіду допомагає змодельовати власну концепцію історії та еволюції естрадно-джазових творів у контексті українського мистецтва;
- *системний* – використовується задля створення цілісної картини щодо рівнів існування естрадно-джазової стилістики у творах вітчизняних композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століть;
- *структурно-функціональний* – необхідний у процесі аналітичного опису композиційної структури обраних творів.

До спеціальних методів музикознавства, що застосовуються для характеристики аналізованих творів естрадно-джазової стилістики, належать: метод *жанрово-стильового* аналізу, що дозволив розкрити загальні та індивідуальні особливості творів; та *інтерпретологічний* – потрібен при аналізі виконавських особливостей обраних творів.

Теоретичною базою дослідження є музикознавчі праці за такими напрямками: теорія стилю (О. Катрич, В. Медушевський, М. Михайлов, В. Москаленко, Є. Назайкінський, В. Олендарев, В. Сиров, В. Холопова); джазологія, зокрема проблеми аналізу академічних музичних творів з елементами джазової ідіоматики (Є. Барбан, О. Воропаєва, В. Конен, Д. Ухов, А. Цукер, О. Чернишов, В. Шулін), питання музичної форми та джазової гармонії (В. Олендарев, В. Холопова, А. Фішер, Ю. Чугунов, М. Стернс), взаємовпливи академічного та естрадного мистецтва (А. Коваленко, О. Спешилова, В. Тормахова, О. Устименко-Косоріч,

Н. Якименко, С. Финкельштейн), розвитку естрадної і джазової музики (Д. Бабіч, Н. Белявіна, О. Супрун, С. Бірюков, В. Власов, В. Мурза, Ю. Глущенко, І. Горват, І. Вассербергер, Дж. Коллієр, В. Конен, В. Романко, В. Симоненко, О. Уварова, А. Чернов, М. Бялик, О. Чернишов); жанрова система баянного мистецтва (М. Булда, Г. Голяка, А. Гончаров, І. Єргієв, М. Імханицький, Д. Кужелєв, О. Немцева, А. Семешко, А. Сташевський, М. Черепанін, Т. Зелінський), у тому числі – дослідження окремих жанрів (Т. Буданова, М. Давидов, А. Сташевський, С. Пташенко); композиторська та виконавська творчість видатних представників баянно-акордеонного мистецтва (Г. Голяка, А. Гончаров, І. Єргієв, В. Зубицький, А. Семешко, Д. Кужелєв, О. Назаренко, В. Пухновський, Е. Рошінська); історико-теоретичні дослідження в галузі баянно-акордеонного виконавства (А. Басурманов, Р. Безугла, М. Давидов, А. Душний, Є. Іванов, М. Імханицький, В. Князєв, А. Семешко, К. Вагнер, Р. Марч).

Наукова новизна одержаних результатів пов'язана з системністю процесів, що складають основу естрадно-джазового напрямку у світовому мистецтві. У дисертації *вперше*:

- виокремлено естрадно-джазовий напрям світового баянно-акордеонного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. як цілісне явище та визначено його етапи;
- виявлено роль домінантних жанрів композиторсько-виконавської творчості естрадно-джазового напрямку;
- визначено прояв естрадності як компоненту композиторського та виконавського стилів і, у цілому, роль естрадно-джазових творів у сучасній виконавській практиці;
- запропоновано дефініції «естрадність», «естрадно-джазова стилістика», «естрадно-джазовий виконавський стиль», «естрадно-джазовий артистизм» у відношенні до баянно-акордеонного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ століть та апробовано в аналітичних розвідках стосовно композиторської та виконавської творчості;
- обґрунтовано системність втілення естрадно-джазової стилістики в композиторській та виконавській творчості ХХ–ХХІ століть;
- означено роль митців – представників українського мистецтва в історії світового естрадно-джазового напрямку;
- введено до наукового обігу твори, що не ставали предметом музикознавчого аналізу.

Отримали подальший розвиток:

- періодизація А. Сташевського щодо українського баянного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. в аспекті специфіки естрадно-джазового напрямку;
- теоретичні положення щодо типологічних засад вивчення композиторського стилю, запропоновані В. Сировим – в аспекті виконавських стилів, в тому числі – естрадно-джазового напрямку;

- визначення І.Єргієвим таких засад творчості виконавця-інструменталіста в умовах сучасності, як «артистизм», «артистичний універсум», «індивідуальний артистичний стиль» в аспекті естрадно-джазової специфіки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання їх матеріалів при підготовці лекційних курсів з історії народно-інструментального виконавства, історії естрадного мистецтва тощо. Результати дослідження можуть бути використаними в педагогічному процесі мистецьких навчальних закладів, на семінарських заняттях з історії світового та українського баянно-акордеонного виконавства, у створенні анотацій до аудіозаписів та концертних програм.

Особистий внесок здобувача. До наукового обігу вводиться аналіз низки оригінальних баянних та акордеонних творів естрадно-джазового напрямку, матеріали інтерв'ю з авторами й виконавцями, здійснюється огляд національного естрадно-джазового напрямку в контексті світового баянно-акордеонного мистецтва.

Апробація результатів дослідження. Окремі теоретичні та методологічні положення дисертації пройшли апробацію на засіданнях кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, а також на Всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях: «Мистецтво та шляхи його осмислення в дослідженнях молодих науковців» (Харків, 2009, 2010, 2011, 2014), «Професія “музикант” у часопросторі: історико-культурні метаморфози» (Харків, 2011), «Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва» (Харків, 2012), «Музичний твір у системі комунікацій» (Київ, 2014), «Виконавство на народних інструментах: теорія, історія, практика» (Казань, 2014), «Виконавська інтерпретація та сучасний навчальний процес» (Луганськ, 2014), «Механізми новацій у музичній творчості: проблеми інтерпретації» (Київ, 2014), «Музика як національний світ мистецтва» (Казань, 2015), круглий стіл «Гіпертекст сучасного музикознавства» (Харків, 2015), «Українське народно-інструментальне виконавство: сучасність та перспективи» (Харків, 2016). Матеріали дисертації було апробовано під час стажування при Варшавському музичному університеті імені Ф. Шопена, у рамках стипендіальної програми «Gaude Polonia» Міністерства культури Республіки Польща (2011).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано в 6 одноосібних публікаціях, з них 4 – у спеціалізованих наукових виданнях, затверджених ВАК України, 1 – у періодичному виданні «Музика. Мистецтво, наука, практика» (Казань, Російська Федерація), 1 стаття за матеріалами міжнародної наукової конференції.

Структура дисертації. Структура дослідження визначається його метою і завданнями, які необхідно вирішити в процесі його здійснення. Дисертація складається зі Вступу, трьох Розділів, Висновків, Списку використаних джерел, що містить 203 позиції (з них 30 – іноземною мовою) та Додатків. Загальний обсяг дисертації – 208 сторінок, з яких 169 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **Вступі** обґрунтовано коло проблемних питань, що стосуються загальної концепції дисертації. Сформульовано актуальність теми, мету і завдання дослідження, наукову новизну і практичне значення.

У **Розділі 1 – «ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛЮ БАЯННО-АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОРІЧ»** подається аналіз наукових джерел з проблеми дисертації.

У підрозділі **1.1 «Аспекти теорії стилю в музиці у вивченні естрадно-джазового напрямку»** надано огляд теоретичних положень, пов'язаних з термінологією, необхідною для розкриття основної теми дослідження. Узагальнено науковий досвід щодо понять стилю та стилістики Є. Назайкінського, М. Михайлова, В. Сирова, О. Катрич. Запропоновані дефініції («композиторський стиль», «національний стиль», «виконавський стиль», «стиль напрямку», «інструментальний стиль», «жанровий стиль», «стилістика») та визначення функцій стилю (Є. Назайкінського, М. Михайлова, В. Сирова) спроектовано на ґрунті естрадно-джазового напрямку баянно-акордеонного мистецтва. Зазначено, що кожна з функцій, у певному її значенні, допомагає ідентифікувати естрадно-джазову направленість (належність до епохи, фіксацію і вираження змісту, класифікацію характерних рівнів прояву естрадно-джазовості). Еволюцію наукової думки у світлі народно-інструментального музикування та формування естрадно-джазового напрямку (праці М. Імханицького, М. Давидова, К. Колесніченка, В. Джезуальдо, В. Князева, А. Сташевського, А. Черноіваненко, А. Семешка, І. Єргієва) представлено за такими позиціями: органологічний підхід (пов'язаний з історією інструментів, їхніх конструкцій); історіографічний підхід (при цьому звертається увага на еволюційні процеси розвитку народно-інструментальної творчості) і теоретичний (відбувається розробка основних засад композиторської та виконавської творчості). У результаті послідовного й комплексного розгляду основних тенденцій вітчизняної баянології й опрацювання наукових досліджень створено панораму розвитку виконавського та композиторського мистецтва в баянно-акордеонній практиці останньої третини ХХ – початку ХХІ століть, основними тенденціями якого стали розвиток композиторських технік та виконавської практики, поява новітніх течій і напрямів композиторської й виконавської творчості.

У підрозділі **1.2 «Досвід періодизації естрадно-джазового напрямку»** узагальнено науковий досвід етапів розвитку та періодизації естрадно-джазового напрямку. Проаналізовано ґрунтовні праці В. Конен, Н. Белявіної та О. Супрун, В. Олендарева, Дж. Коллієра, О. Воропаєвої, О. Чернишова, В. Шуліна, Т. Волла, Д. Кларка, П. Фрідландера, Я. Чемберса та спроектовано науковий досвід на сферу баянно-акордеонного мистецтва. Розглянуто процес входження та розвитку джазу до музичного життя колишнього СРСР, зокрема і України. Проаналізовано досвід періодизації естрадно-джазового напрямку в баянно-акордеонному мистецтві

(М. Булда, О. Немцева, В. Власова) та запропоновано власну модель періодизації естрадно-джазового напрямку в баянно-акордеонному мистецтві.

Підрозділ 1.3 «Естрадно-джазовий стиль і стилістика: критерії визначення» узагальнює досвід провідних науковців у питаннях взаємовпливу джазу і європейської професійної музики (В. Конен, С. Фінкельштейн, У. Сарджент, Є. Овчинников, Д. Ухов, М. Матюхін, О. Чернишов, О. Устименко-Косоріч, А. Цукер) та присвячений питанню розмежування основних понять дисертації. Обґрунтовується думка щодо доцільності виокремлення **естрадно-джазового напрямку**, котрий існує в музичному мистецтві як цілісність і характеризується органічним поєднанням функціонально-змістовних якісних складових – джазовості та естрадності.

У *Висновках* до Розділу 1 надається власна модель періодизації естрадно-джазового напрямку – етап зародження (20-ті – 40-ві рр. ХХ ст.); етап становлення (50-ті – 80-ті рр. ХХ ст.); інтегруючий етап (80-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.). Зазначено, що *естрадно-джазовий баянно-акордеонний стиль* – цілісне явище музичної культури початку ХХ – початку ХХІ ст., що характеризується єдністю наступних елементів: орієнтація на публічність виконання (концертний зал, сцена, майданчик), серйозність змісту, використання інструментальної специфіки баяну (акордеону), відбір та рафінованість виражальних засобів, розробка форми, важливість аранжування, високий рівень професійного виконання, технічність та віртуозність, інтелектуалізм, відмова від легковажності, прикладних функцій (і разом з тим – доступність змісту), орієнтування на певну культуру сприйняття. Також надаються попередні визначення понять «естрадність», «естрадна стилістика», «естрадний стиль», «джазова стилістика», «естрадно-джазова стилістика», розробка яких на ґрунті композиторської та виконавської практики ХХ – початку ХХІ ст. у ракурсі формування світового естрадно-джазового напрямку баянно-акордеонного мистецтва в наступних розділах дослідження є пріоритетною.

Розділ 2 «СТАНОВЛЕННЯ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО БАЯННО-АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА (20–80-ті рр. ХХ ст.)» присвячений дослідженню зародження та процесу розвитку естрадно-джазового виконавства у світовому баянно-акордеонному мистецтві.

Підрозділ 2.1 «Зародження та розвиток естрадно-джазового виконавства в країнах Америки, Європи та СНД в першій половині ХХ ст.» окреслює період започаткування у світовому мистецтві перших проявів естрадності та джазовості у творчості баяністів і акордеоністів та розкриває основні тенденції розвитку баянно-акордеонного естрадно-джазового виконавства. Аналізується творча діяльність виконавців і композиторів П. Дейро, Г. Дейро, П. Фроссіні, Ч. Ман'янте (США), Р. Вюртнера, А. Фоссена (Німеччина), В. Подгорного (Україна), Є. Дербенка, В. Новікова, О. На Юн Кина (Росія), яка стала основою естрадного напрямку в баянно-акордеонному мистецтві. Зазначено, що творчу діяльність П. та Г. Дейро слід вважати своєрідним *стартом професійного естрадного акордеонного мистецтва*. Послідовниками їхньої ідеї виступили П. Фроссіні, Е. Галла-Ріні, Ч. Ман'янте та ін. Пропагуючи акордеон як концертний інструмент (Е. Галла-Ріні, Ч. Ман'янте), створюючи фондові записи (П. Фроссіні), вони обумовили інтенсивний розвиток

популярної музики для баяна та акордеона в США. Натомість, естрадність творів та композицій за участі баяна (акордеона) була обумовлена функціонуванням його в естрадно-джазових оркестрах Л. Утьосова, О. Варламова, В. Кнушевицького, О. Цфасмана. Становлення європейського баянно-акордеонного естрадно-джазового напрямку пов'язане, здебільшого, з жанровою орієнтацією творів певного регіону (мюзет – у Франції, фантазії, варіації на теми популярних пісенних і танцювальних мелодій, вальсів – у Німеччині тощо) та поступовим усталенням певного «інтонаційного комплексу» естрадності, що став константним протягом наступних етапів естрадно-джазового напрямку.

Подальший розвиток естрадно-джазової музики для баяна та акордеона (60-80-ті рр. ХХ ст.) пов'язаний з розмежуванням виконавської і композиторської практик (творчість Б. Векслера, В. Ковтуна, Я. Табачника, Б. Тихонова, Ю. Шахнова).

Підрозділ 2.2 «Естрадність в системі композиторського стилю» присвячений виявленню рівнів прояву естрадності в композиторській творчості Р. Вюртнера, А. Гайденка, В. Грідіна, Г. Дейро, Є. Дербенка, В. Подгорного, В. Новікова, А. Фоссена. За результатами аналізу естрадність визначено:

- як елемент музичної мови/мовлення (використання пісенного чи танцювального тематизму, поліритмії, свінгування тем, гомофонно-гармонічне викладення фактури, загальна віртуозність, стилізація джаз-бенду або фортепіано);
- як елемент жанрової системи (роль домінантних жанрів, таких як марші, вальси, мюзети, польки, фокстроти, танго, регтайми, фантазії, варіації, твісти, блюзи тощо);
- як цілісність, що утворює композиторський стиль (стосовно творчості Є. Дербенка, В. Новікова, В. Грідіна).

Підрозділ 2.3 «Композиторська творчість джазових виконавців (Ф. Марокко та А. Ван Дамм)» окреслює основні стилістичні особливості перших суто джазових оригінальних творів в баянно-акордеонному мистецтві. Зазначено, що Ф. Марокко трансформує стале баянно-акордеонне виконавство, виступаючи новатором саме джазового акордеонного мистецтва. Одними з основних рис джазовості є:

- використання колоритної альтерованої гармонії;
- синкопований ритмічний малюнок;
- яскравість музичних фраз та речень;
- використання quasi-імпровізації.

Ф. Марокко створив композиції нового баянно-акордеонного стилю (транскрипції, аранжування, оригінальні твори) і, головне, став новатором солюючого джазового акордеонного виконавства, заклавши міцний фундамент для подальшої роботи саме в цьому руслі.

А. Ван Дамм – один з небагатьох акордеоністів, які увійшли в число визнаних інтерпретаторів джазу. Імпровізатор-віртуоз, який досконало володів офф-бітом і

свінгом, музикант з яскравою індивідуальною виконавською манерою, що тяжів до блискучого естрадно-концертного стилю. Зазначено, що для творів А. Ван Дамма характерний різноманітний синкопований ритм, колоритна септакордика, свінгові ритмічні звороти. Роль обох виконавців як творців оригінального баянно-акордеонного репертуару визначено формуванням комплексу джазової стилістики в межах естрадно-джазового напрямку.

Підрозділ 2.4 «Системність проявів естрадно-джазовості у творчості А. П'яцолли» окреслює специфіку стилю А. П'яцолли, котра криється не в окремо взятому виразному засобі (академічності, естрадності чи джазовості), а їхньому органічному, неповторному і своєрідному поєднанні. Авторський стиль митця формувався під впливом кількох чинників: професійної виконавської діяльності, професійного рівня композиторського мистецтва, творчих пошуків і експериментів. Авторському стилю А. П'яцолли притаманний стильовий синтез, що створює динамічну енергетику світу його музики в єдності гармонії, мелодії, фактури, темброво-динамічних і ритмічних засобів.

Академічна спрямованість музики А. П'яцолли простежується, перш за все, виходом бандонеону (як народного інструменту) на професійну естраду, по-друге, в жанровому аспекті (створення концертів, музики до спектаклів, сонати, сюїти танго, балет-танго), по-третє, у використанні традиційних принципів формотворення (проста або складна тричастинна, варіаційна, фугато, цикл). Джазовість як стильова компонента проявляється у використанні quasi-імпровізацій, імпровізацій (при авторській інтерпретації), джазової манери виконавства. Причому в імпровізації не існує ніяких встановлених правил (окрім квадратної структурності). Нарешті, прояв естрадності вбачаємо у концертності жанру «Tango Nuevo», орієнтуванні на слухачську доступність (поряд з інтелектуалізацією).

У *Висновках* до Розділу 2 обґрунтовано основні риси етапів зародження та становлення естрадно-джазового напрямку баянно-акордеонного мистецтва, а саме: поява перших композицій і проникнення в них естрадної, джазової стилістики, професіоналізація композиторського та виконавського мистецтва, розгалуження рис естрадності та джазовості у творчості окремих митців (композиторів та виконавців), поява перших композиторських опусів. У розвиток концепції В. Сирова композиторські стилі обраних митців представлено як єдність жанрових і еволюційних підсистем та етнічних й історичних метасистем.

Розділ 3 «ІНТЕГРУЮЧІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО НАПРЯМУ (80-ті рр. ХХ– початок ХХІ ст.)» присвячений процесам синтезу та пошуку нового стилю виконавства, адаптування принципів естрадно-джазовості в нових культурних умовах.

У *підрозділі 3.1 «Естрадно-джазові твори для баяна (акордеона) у творчості українських композиторів: жанрово-стильові новації»* зазначено вплив вітчизняного композиторського мистецтва на формування світового естрадно-

джазового напрямку. Окремо розглянуто та проаналізовано композиторську спадщину В. Власова, В. Зубицького, А. Білошицького, А. Сташевського, Б. Мирончука, Я. Олексіва. Зазначено прояви жанрово-стильових новацій. Так, творчості В. Власова притаманна стильова направленість композицій (новоорлеанський джаз, свінг, бі-боп, кул, прогресив). Характерно українською стає «концертна партита в стилі джазової імпровізації», започаткована В. Зубицьким й А. Білошицьким. Принцип стилізації є актуальним для творчості А. Сташевського («Капрічіо у джазовому стилі»). Впровадження джазових принципів, quasi-імпровізацій, «перкусійність», естрадний артистизм притаманний творчості Б. Мирончука. Естрадно-джазову творчість Я. Олексіва характеризує синтез джазових принципів («брейкові» розділи, quasi-імпровізацій, синкоповані ритмічні сполуки) з традиціями академічного музичного мистецтва (формотворчою побудовою, фактурною складовою).

Підрозділ 3.2 «Сучасний інтерпретаційний процес: на шляху до формування нового виконавського стилю» окреслює нові тенденції сольного та ансамблевого естрадно-джазового виконавства. Проаналізовано творчість Р. Гальяно у світлі виникнення нового стилю «New Musette». Композитор трансформувалася усталений жанр акордеонного мистецтва і сформував власний музичний стиль, основними ознаками якого є:

- яскравість музичного матеріалу;
- використання синкопованого ритмічного малюнку мелодії і пунктирного ритму акомпанементу;
- імпровізаційність розвитку музичного матеріалу;
- використання quasi-імпровізацій.

Розглянуто виконавську творчість послідовників Р. Гальяно, сучасної акордеонної французької джазової школи. Зазначено характерні виконавські принципи втілення джазової стилістики у творчості А. Тарана, Б. Мирончука, Р. Андрухіва. Використовуючи алгоритм виховання артистизму (концепція І. Єргієва) та у її розвиток запропоновано аналіз виконавських стилів З. Ораша, Д. Паатса, О. Складярова, Е. Аханова, В. Мурзи, дуету «Париж-Москва», дуету «Каданс», квартету «Лабіринт», квартету «Мурза», квінтету «Мозаїка», квінтету «3+2», квартету «Vesela Vanda» з точки зору системи «*мислеформула–інтонування–виконавські інструментальні засоби–виконавська синергетика–артистизм*».

Всі означені виконавці презентують сучасний вектор естрадно-джазового напрямку, характерний залученням новітніх практик і форм виконавського процесу (в тому числі, виконання з фонограмою типу «-1»; залучення цифрових електронних інструментів тощо). Їхня творчість втілює «артистичний універсум» (визначення І. Єргієва), без якого естрадно-джазовий напрям на сучасному етапі не представляється можливим, що зазначено у *висновках* до розділу.

Висновки узагальнюють результати дослідження естрадно-джазового напрямку у світовому баянно-акордеонному мистецтві.

1. У дисертації виокремлено *естрадно-джазовий напрям* світового баянно-акордеонного мистецтва, який охоплює період з 20-х рр. ХХ ст. до сьогодення, характеризується стильовою єдністю музично-естетичних принципів творчості композиторів й виконавців – його репрезентатів. Сформульовано наступні етапи розвитку напрямку:

- етап зародження (20-40-ві рр. ХХ ст.), що характеризується першими досвідами проникнення естрадної, джазової стилістики в композиції непрофесійних музикантів та появою перших творів, в котрих відбувся синтез естрадно-джазовості;

- етап становлення (40-80-ті рр. ХХ ст.), що демонструє процес професіоналізації та академізації естрадно-джазового напрямку, а також розгалуження (на деякий час) рис естрадності та джазовості у творчості окремих митців (композиторів та виконавців), появу перших композиторських опусів;

- етап інтеграції (з 80-х рр. ХХ ст. й до сьогодні), пов'язаний з дією процесів глобалізації, синтезу, зокрема на тлі баянно-акордеонного виконавства. На цьому етапі, за теорією «культурної спіралі», естрадність повертається в новій якості, проникає в безліч виконавських течій, стає основою виконавської діяльності. Все це призводить до формування нового естрадного стилю.

2. Існування естрадно-джазового напрямку як цілісності у світовому баянно-акордеонному мистецтві дозволило скласти систему понять, що його характеризує. Серед них:

Естрадність та *джазовість* – якість презентації композиторської та виконавської творчості, що характеризується певним комплексом характерних рис (стилістикою), а також – стиль, манера, або спосіб виконання.

Естрадна стилістика – комплекс елементів музичного висловлення, що включає просту будову мелодичної лінії, простоту побудови фраз та речень, простоту гармонічно-ритмічних побудов. *Джазова стилістика*, за аналогом, – комплекс засобів, що увиразнюють джазовий стиль викладення – функція теми і якості теми для імпровізації (якість стандарту), наявність імпровізаційності розвитку (імпровізаційних розділів, фрагментів), елементів джазової ритміки, ладу, специфічних звукових ефектів, принципів звукоутворення (нетемперовані глісандо, специфічна мелізматика, імітація звучання окремих духових інструментів та груп джазових оркестрів тощо). Нарешті, *естрадно-джазова стилістика* передбачає поєднання елементів обох різновидів.

Естрадний стиль – якість вищої міри, що передбачає опору на естрадну стилістику, орієнтування на прості принципи формотворення, яскравість музичного викладення та забезпечує «історико-культурну орієнтацію слухача» (Є. Назайкінського). *Естрадно-джазовий стиль* у композиції та виконавстві баянно-акордеонного мистецтва є об'єднуючим на всіх етапах його розвитку, незважаючи на регіональні, національні, культурні, естетичні вподобання. Його регіональні ознаки та специфіка функціонування були пов'язані не тільки зі сформованими

жанровими, фольклорними, етнографічними, культурно-національними традиціями, а й з політичними реаліями. Так, для країн Західної Європи характерними жанрами є вальс, мюзет, фантазія, варіації. У країнах Америки, зокрема в США – танго, балада, блюз, фокстрот, самба. Для країн СРСР типовими жанрами втілення естрадно-джазової стилістики стають варіації, обробки, транскрипції популярних естрадних пісень та танців. Ілюструючи соціокультурні уподобання суспільства різних країн, стильові та мистецькі трансформації, естрадно-джазовий стиль у творчості композиторів для баяна та акордеона демонструє якість культурної універсальності.

3. Визначено константні рівні втілення естрадно-джазової стилістики в оригінальних творах і виконавських композиціях ХХ – початку ХХІ ст.

Інтонаційний рівень. Автори використовують особистісну інтонаційно-мовну структуру, ладо-тональний та гармонічний план, фразування (квадратна будова фраз та речень), альтеровані гармонічні сполуки, паралельні ходи акордів, синкопований акцентний ритмічний малюнок як мелодії так і акомпанементу, специфічні прийоми звукоутворення, нетипове (для баянного мистецтва) фактурне викладення музичного матеріалу.

Рівень композиції. Здебільшого композитори використовують історично сформовані жанри академічної музики (рондо, вальс, балада, елегія, парафраз, фантазія), що стають домінуючими в жанровій системі естрадно-джазового напрямку, та класичні форми творів (складну або просту тричастинну, рондо, варіаційну, поліфонічну). Досить частим є наявність quasi-імпровазацій.

Образно-змістовний рівень, що обумовлює доступність музичного матеріалу широкому колу слухачів, увиразнює «змістовну» функцію стилю (за класифікацією Є. Назайкінського): конкретний зміст у рамках розгляду цілісного естрадно-джазового напрямку може варіюватися, але при цьому зберігається так званий «стильовий зміст», що дає змогу ідентифікувати будь-який твір чи композицію виконавця як приналежний до баянно-акордеонного естрадно-джазового напрямку у світовому мистецтві ХХ-початку ХХІ ст.

Означені рівні презентують системність втілення естрадно-джазової стилістики в композиторській та виконавській творчості ХХ–ХХІ століть.

4. Окрему увагу приділено творчості українських композиторів. Так, композиторська творчість В. Подгорного є своєрідним початком зародження українського естрадно-джазового напрямку в баянно-акордеонному мистецтві. Широке використання музично-виражальних засобів баяна, поліфонізація фактури вирізняють твори В. Подгорного, який втілює перший досвід обробок відомих радянських пісень в естрадно-джазовій манері. Цикл «Паризькі таємниці» (п'ять вальсів в стилі французьких мюзетів для акордеону) А. Гайденка є унікальним здобутком оригінального репертуару. Композитор першим переосмислює надбання французького народно-інструментального жанру (зокрема, «мюзет») з точки зору професійного баянно-акордеонного виконавства. Творчість В. Зубицького і А. Білошицького ознаменована появою «концертної партити в стилі джазової

імпровізації», творчість В. Власова презентує широкий загальний жанрів та стилів. Принципи стилізації притаманні творам Б. Мирончука, А. Сташевського, Я. Олексіва.

5. На основі вивчення стилів виконання таких музикантів та колективів, як З. Ораш, Д. Паатс, О. Складаров, Е. Аханов, В. Мурза, дуети «Париж-Москва», «Каданс», квартети «Лабіринт», «Мурза», «Vesela Vanda», квінети «Мозаїка», «3+2», запропоновано наступні визначення:

- *естраднo-джазовий виконавський стиль* – явище музичної культури ХХ-початку ХХІ ст., що характеризується єдністю фізіологічних та онтологічних засад, котрі відбиваються на принципах музичного мислення музиканта і формують особливу комунікативну ситуацію (орієнтація на публічність виконання, ефект «гри з твором», задіяння інструментальної специфіки баяну чи акордеону задля ефектного і вражаючого впливу на слухачів).

- *артистизм естрадно-джазового виконавця на баяні (акордеоні)* – сукупність якостей музиканта (фізіологічних, психічних, професійних, емоційних), особистісна психотехніка («комунікативна психотехніка внутрішніх переживань-перетворень», за І. Єргієвим), що презентує діалектичну єдність якостей легкості-складності, простоти-інтелектуалізму, академічності-розважальності, музичності-театральності в процесі сценічного (естрадного) представлення композиції (твору).

6. Аналізуючи тенденції розвитку естрадно-джазового напрямку від зародження до сьогодення визначаємо осучаснення музичної мови, форми творів, вдосконалення та появу нових видів інструментів. Виявлено сучасні інтегруючі тенденції естрадно-джазового напрямку, коли значного розповсюдження набувають сучасні форми виконавської практики, що пов'язані з використанням електроніки, фонограми, цифрових інструментів, до яких простежується щораз більший інтерес з боку баяністів і акордеоністів всього світу. Щодо ймовірного розвитку естрадно-джазового напрямку, то основними тенденціями можуть стати ще більша театралізація (використання музично-візуальних ефектів, створення елементів шоу та інші елементи естрадності) і синтезування, та поява нових жанрів.

Отже, естрадно-джазова музика, поступово виокремлюючись як цілісне явище світової музичної культури, презентує постійну модернізацію баянно-акордеонного мистецтва, вихід на якісно нові художньо-виражальний та технічні рівні (у композиторському та виконавському вимірах) і на початку ХХІ ст. є одним із найпріоритетніших напрямів розвитку світового баянно-акордеонного мистецтва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Дяченко Ю. Сучасна практика підготовки баяністів (польський досвід) / Ю.Дяченко // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики

освіти. Когнітивне музикознавство: зб. наук. ст. [ред.-упоряд. Л. В. Русакова]. – Харків : Вид-во С.А.М., 2012. – Вип. 35. – С. 157-166.

2. Естрадно-джазова стилістика в творчості харківських композиторів-баяністів) / Ю.Дяченко // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Когнітивне музикознавство: зб. наук. ст. [ред.-упоряд. Г. І. Ганзбург]. – Харків: Вид-во С.А.М., 2012. – Вип. 36. – С. 368-380.

3. Дяченко Ю. Естрадність в системі композиторського стилю Є. Дербенка / Ю.Дяченко // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Когнітивне музикознавство: зб. наук. ст. [ред. Л. В. Шаповалова]. – Харків : Вид-во С.А.М., 2014. – Вип. 40. – С. 578-590.

4. Дяченко Ю. Френк Марокко – майстер акордеонного джазу. Специфіка новацій / Ю.Дяченко // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Комунікативна організація музичного твору: збірка наукових статей, присвячених проблемі музичної комунікації [упорядник В. Г. Москаленко]. – К., 2015. – Вип. 116. – С. 136-142.

5. Дяченко Ю. «New musette» Ришира Гальяно и баянно-акордеонное искусство конца XX – начала XXI вв. / Ю.Дяченко // Музыка: искусство, наука, практика. Научный журнал Казанской государственной консерватории (академии) имени Н. Г. Жиганова [гл. ред. Л. В. Бражник]. – 2015. – Вип. 1 (9). – С. 54-60.

6. Дяченко Ю. Эстрадно-джазовые стилевые модели в произведениях современных украинских композиторов-баянистов / Ю.Дяченко // Исполнительство на народных инструментах: теория, история, практика : материалы междунар. научно-практ. конф. [сост. А. А. Усов]. – Казань, 2014. – С. 36-43.

АНОТАЦІЇ

Дяченко Ю.С. «Естрадно-джазовий напрям баянно-акордеонного мистецтва ХХ-початку ХХІ століть: композиторські та виконавські виміри». – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю «17.00.03. – Музичне мистецтво». – Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків, 2017.

Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню естрадно-джазового напрямку світового баянно-акордеонного мистецтва ХХ–початку ХХІ століть. Систематизовано уявлення про розвиток баянно-акордеонного мистецтва; виокремлено естрадно-джазовий напрям (як сукупність композиторського та виконавського доробку) і визначено історичні етапи його розвитку.

Запропоновано матрицю аналізу естрадно-джазової композиції та апробовано на матеріалі творчості А. Білошицького, А. Ван Дамма, В. Власова, Р. Вюртнера, А. Гайденка, Р. Гальяно, В. Новікова, В. Грідіна, Г. Дейро, Є. Дербенка, В. Зубицького, Ф. Марокко, Б. Мирончука, Я. Олексіва, В. Подгорного, А. П'яцолли, А. Сташевського, А. Фоссена. Естрадність в новій якості стає основою діяльності багатьох сучасних колективів і формує *естрадний* (або *естрадно-джазовий*) *стиль*, прикладом чого слугує творчість Е. Аханова, А. Ван Дамма, Р. Гальяно, Г. Дейро, В. Зубицького, Ф. Марокко, Б. Мирончука, В. Мурзи, В. Подгорного, А. П'яцолли, О. Складорова, дуету «Каданс», квартету «Лабіринт», квартету «Мурза», квартету «Vesela Vanda», квінтету «Мозаїка», «3+2».

Ключові слова: естрадно-джазовий напрям, естрадність, естрадно-джазовий стиль, естрадний стиль, естрадно-джазова стилістика, артистизм.

Дяченко Ю. С. «Эстрадно-джазовое направление баянно-аккордеонного искусства XX-начала XXI веков: композиторские и исполнительские измерения». – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения по специальности «17.00.03 – Музыкальное искусство». – Харьковский национальный университет искусств имени И. П. Котляревского. – Харьков, 2017.

Диссертация посвящена теоретическому обоснованию эстрадно-джазового направления мирового баянно-аккордеонного искусства XX - начала XXI веков. На почве исследований М. Имханицкого, И. Ергиева, А. Сташевского, М. Булды, А. Немцевой, Н. Давыдова систематизировано представления о развитии баянно-аккордеонного искусства и выделено эстрадно-джазовое направление. Указано, что оно представляет собой совокупность композиторского и исполнительского творчества в означенный период. Выделены основные периоды его развития: - этап зарождения (20-40-гг. XX ст.) характеризуется первыми опытами проникновения эстрадности и джазовости в творчество музыкантов-непрофессионалов и появлением первых композиций, в которых состоялся эстрадно-джазовый синтез: - этап становления (40-80-е гг. XX ст.) характеризуется процессом профессионализации и академизации эстрадно-джазового направления, а также – разграничением на некоторое время черт эстрадности и джазовости в творчестве отдельных представителей направления, появлением первых композиторских опусов, формированием коллективов с четкой стилевой направленностью; - этап интеграции (с 80-х гг. XX ст.–начало XXI ст.), который связан с влиянием глобализационных процессов. Эстрадность в новом качестве возвращается и становится основой деятельности многих современных коллективов, формируя новый эстрадный стиль.

В процессе исследования определена роль доминантных жанров композиторской и исполнительской деятельности. Рассмотрено проявление

эстрадности как компонента композиторского и исполнительского стилей, роль эстрадно-джазовых произведений в современной исполнительской практике. Обоснованно матрицу анализа эстрадно-джазовой композиции и апробирована на материале творчества А. Белошицкого, А. Ван Дамма, В. Власова, Р. Вюртнера, А. Гайденко, Р. Гальяно, В. Новикова, В. Гридина, Г. Дейро, Е. Дербенко, В. Зубицкого, Ф. Марокко, Б. Мирончука, Я. Олексива, В. Подгорного, А. Пьяцоллы, А. Сташевского, А. Фоссена. Воплощение эстрадно-джазовой стилистики в исполнительском искусстве проанализированы на примере творчества Э. Аханова, А. Ван Дамма, Р. Гальяно, Г. Дейро, В. Зубицкого, Ф. Марокко, Б. Мирончука, В. Мурзы, В. Подгорного, А. Пьяцоллы, А. Склярова, дуэта «Каданс», квартета «Лабиринт», квартета «Мурза», квартета «Vesela Vanda», квинтета «Мозаика» и других.

Эстрадно-джазовое направление мирового баянно-аккордеонного искусства представлено системно в ракурсе исторического, теоретического, аналитического, культурологического подходов. В процессе исследования складывается система понятий, которая характеризует эстрадно-джазовое направление как целостное явление. Среди них: *эстрадность, эстрадно-джазовое направление, эстрадная стилистика, джазовая стилистика, эстрадно-джазовая стилистика, эстрадно-джазовый стиль*. Определены доминантные уровни воплощения эстрадно-джазовой стилистики в баянно-аккордеонном композиторском и исполнительском искусстве XX – начала XXI ст.: - интонационный уровень, - уровень композиции, - образно-содержательный уровень. Отдельное внимание уделено творчеству украинских композиторов и исполнителей в контексте их роли в развитии эстрадно-джазового направления. Очерчена роль произведений эстрадно-джазового направления в современной исполнительской практике. На основе изучения исполнительских стилей многих музыкантов и коллективов эстрадно-джазового направления, предложено следующие определения: *«эстрадно-джазовый исполнительский стиль», «эстрадно-джазовый артистизм»* (развивая определение И. Ергиева).

Выявлены современные интегрирующие тенденции эстрадно-джазового направления. Рассмотрены новейшие формы исполнительской практики (использование электроники, фонограмм, цифровых электронных инструментов).

Ключевые слова: эстрадно-джазовое направление, эстрадность, эстрадно-джазовый стиль, эстрадный стиль, эстрадно-джазовая стилистика, артистизм.

Dyachenko Yu. “Stage and Jazz direction of bayan- accordion art in XX – early XXI centuries: composers’ and performance measurements”. – The manuscript. Dissertation for the fine art degree in 17.00.03. – Musical art. – Kharkiv National University of Arts, named after Kotlyarevsky. - Kharkiv, 2017.

Dissertation is devoted to the theoretical explanation of stage and jazz direction of the world bayan-accordion art in the XX - early XXI centuries. An idea about the

development of bayan-accordion art has been systematized; Stage and Jazz direction has been marked (as a set of composition and performing), and the historical stages of its development have been defined. Analysis matrix of the stage and jazz composition has been proposed and it was tested on the art material of A. Biloshytsky, A. Van Damme, V. Vlasov, R. Wurtner, A. Haidenko, R. Galliano, V. Novikov, V. Gridin, G. Deiro, E. Derbenko, V. Zubytsky, F. Marocco, B. Myronchuk, Ja. Oleksiv, V. Podgorny, A. Piazzolla, A. Stashevsky, A. Fossen. Stage art in new quality becomes the basis of the activity for many modern groups and forms of stage (or pop-jazz) style. The work of E. Ahanov, A. Van Damme, R. Galliano, G. Deiro, V. Zubytsky, F. Marocco, B. Myronchuk, V. Murza, V. Podgorny, A. Piazzolla, A. Sklyarov, Duetto "Cadence," Quartet "Labyrinth", Quartet "Murza", Quartet "Vesela Banda ", Quintet "Mosaic" is the example of such activity.

Keywords: stage and jazz art direction, stage and jazz style, stage style, stage and jazz stylistics, artistic impression.